

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๕

วันที่ ๑๔ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแพ่ง
-

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจของประเทศไทยมีพัฒนาการและได้รับอิทธิพลแนวคิดมาจาก
หลักกฎหมาย The Uniform Commercial Code ของประเทศสหรัฐอเมริกาและหลักกฎหมาย
Floating Charge ของประเทศอังกฤษ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ประเทศไทยประสบปัญหา
วิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำอย่างมาก คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่งตั้ง
คณะกรรมการพิจารณามาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของชาติ โดยมีรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานและกรรมการอื่นอีกจำนวน ๑๒ คน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว
เห็นว่าประเทศไทยยังขาดกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจที่ใช้เป็นเครื่องมือเกี่ยวกับหลักประกัน
จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันและการบังคับหลักประกันขึ้น
เพื่อทำหน้าที่ยกร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่เนื่องจาก
สภาผู้แทนราษฎรในช่วงนั้นถูกยุบ ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจดังกล่าวจึงเป็นอันตกไป
ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายจึงมีคำสั่งแต่งตั้ง
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจขึ้น ซึ่งคณะกรรมการ

พิจารณาปรับปรุงและพัฒนากฎหมายว่าด้วยหลักประกันมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พิจารณาและขอความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรต่อไป แต่สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจดังกล่าวเป็นอันตกไป จนกระทั่งวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจเข้าสู่การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘

มาตรา ๒๒ ผู้ให้หลักประกันมีสิทธิครอบครอง ใช้สอย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่ายโอน และจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน รวมทั้งใช้เป็นหลักประกัน ใช้ในการผลิต นำไปรวมเข้ากับ ทรัพย์สินอื่นใช้ไปสิ้นไปในกรณีที่ครอบครองเพื่อการใช้สิ้นเปลือง และได้ดอกผลของทรัพย์สิน ที่เป็นหลักประกัน เว้นแต่คู่สัญญาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันตามพระราชบัญญัตินี้ไปจำหน่าย เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อไปมิได้ มิฉะนั้นการจำหน่ายนั้นตกเป็นโมฆะ

มาตรา ๘๑ ผู้รับหลักประกันจะบังคับหลักประกันแม้เมื่อหนี้ที่ประกันนั้น ขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจเกินกว่าห้าปีไม่ได้

๒. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๔๔ อันจำหน่ายยอมระงับสิ้นไป

(๑) เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุประการอื่นใดมิใช่เหตุอายุความ

(๒) เมื่อปลดจำหน่ายให้แก่ผู้จำหน่ายด้วยหนังสือเป็นสำคัญ

(๓) เมื่อผู้จำหน่ายหลุดพ้น

(๔) เมื่อถอนจำหน่าย

(๕) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจำหน่ายตามคำสั่งศาลอันเนื่องมาแต่การบังคับจำหน่าย หรือถอนจำหน่าย หรือเมื่อมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒๙/๑

(๖) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำหน่ายนั้นหลุด

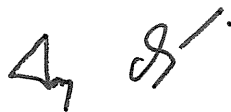
มาตรา ๗๔๕ ผู้รับจ้างจะบังคับจ้างแม่เมื่อหนี้ที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระในการจ้างเกินกว่าห้าปีไม่ได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า โดยที่ทรัพย์สินที่อาจนำมาใช้เป็นประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับหลักประกันหรือการจ้างตามมาตรา ๗๐๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำกัดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์มีทะเบียนบางประเภทเท่านั้น ผู้ประกอบธุรกิจจึงไม่สามารถนำทรัพย์สินอื่นที่ใช้ในการประกอบธุรกิจนอกจากทรัพย์สินดังกล่าวมาใช้เป็นประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับหลักประกันได้ เช่น สังหาริมทรัพย์ที่ผู้ให้หลักประกันใช้ในการประกอบธุรกิจ สินค้าคงคลัง วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งที่ทรัพย์สินเหล่านี้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจเช่นกัน อีกทั้งกระบวนการบังคับจ้างมีความล่าช้าอันเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ สมควรตรากฎหมายเพื่อรองรับการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจมาใช้เป็นประกันการชำระหนี้ ในลักษณะที่ไม่ต้องส่งมอบการครอบครองแก่เจ้าหนี้และสร้างระบบการบังคับหลักประกันที่มีความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจ ประเด็นตามคำร้อง การที่พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไปจำหน่ายเพื่อประกันการชำระหนี้ต่อมิได้นั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ให้หลักประกันสามารถใช้สอยทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ในระหว่างที่ทรัพย์สินนั้นใช้เป็นหลักประกันได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ยังบัญญัติให้ผู้ให้หลักประกันจะนำทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไปจำหน่าย เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ต่อไปมิได้ มิฉะนั้นการจำหน่ายนั้น ตกเป็นโมฆะ เนื่องจากกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้นำทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจไปใช้เป็นประกันการชำระหนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบธุรกิจใช้ทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันดังกล่าวสามารถใช้ประกอบธุรกิจได้ต่อไป สำหรับมาตรา ๘๑ บัญญัติให้ผู้รับประกันจะบังคับหลักประกันแม่เมื่อหนี้ที่ประกันนั้นขาดอายุความแล้วก็ได้ แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระตามสัญญาหลักประกันทางธุรกิจเกินกว่าห้าปีไม่ได้ เนื่องจากสัญญาหลักประกันทางธุรกิจมีลักษณะเช่นเดียวกับการจ้างตามมาตรา ๗๔๔ และมาตรา ๗๔๕ จึงได้นำบทบัญญัติในเรื่องการจ้างมากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ด้วย

ดังนั้น พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ จึงไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และไม่กระทบสิทธิในการถือครองทรัพย์สินแต่อย่างใด

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ ไม่ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เห็นว่าเป็นการโต้แย้งว่ากระบวนการตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๘ บัญญัติกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ มิได้ให้สิทธิโต้แย้งว่ากระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ